

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Dec., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

RESEPTIV TIL KO'NIKMALARNI O'QITISH VA BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Raximova Shaxribonu Mirzaxitovona
O'zDJTU 1- bosqich tayanch doktoranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada chet tilida retseptiv ko'nikmalarni o'qitish va baholashning qiyinchiliklari va muaommolari haqida fikr yuritiladi. Eng maqbullari ta'kidlanadi; samarali til ko'nikmalarini muvaffaqiyatli rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlari: chet tili, retseptiv til ko'nikmalari, baholash, metodika, o'qitish.

Аннотация

В данной статье рассматриваются проблемы и вопросы обучения и оценки рецептивных навыков на иностранном языке. Выделены наиболее приемлемые; рассматриваются пути успешного развития эффективных языковых навыков.

Ключевые слова: иностранный язык, рецептивные языковые навыки, оценивание, методика, преподавание.

Abstract

This article discusses the problems and issues of teaching and assessing receptive skills in a foreign language. The most acceptable ones are highlighted; discusses ways to successfully develop effective language skills.

Key words: foreign language, receptive language skills, assessment, methodology, teaching.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Dec., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

RETSEPTIV TIL KO'NIKMALARINI O'QITISH VA BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Bilamizki, so'nggi yillarda ta'limga bo'lgan e'tibor sezilarli darajada ortdi. Buni birgina 2023 yilni "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili" deb nomlanishidan ham fahmlash qiyin emas. Chet til – bu xorijiy mamlakat tilidir. Respublikamizda G'arbiy Yevropa tillari va Sharq tillari o'qitilib kelinmoqda. Bu tillar ta'lim muassalarining oquv rejalaridan o'rin olgan. Chet tildagi muloqot, asosan, darsda muallim rahbarligida kechadi. Chet til o'rganish ko'p qirrali ta'limot bo'lib, bu jarayonda inson murakkab psixologik o'zgarishlarni boshdan kechiradi. Jumladan ona tili bilan chet tilini taqqoslash jarayoni yuzaga keladi. Bu jarayonda orgatishning turli metod va texnologiyalaridan foydalaniladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida chet til bilan ona tilini taqqoslab o'rgatish samarali natija beradi. Chet til o'rgatish uning metodikasiga oid bilimlarga ega bolishni taqozo etadi.

Bizda mavjud bo'lgan adabiyotlarni tahlil qilish retseptiv leksik ko'nikmalarni shakllantirish qonuniyatlarini o'rganishda uchta asosiy muammoni aniqlashga imkon berdi:

- 1) leksik ko'nikmalarni aniqlash va tavsiflash muammosi;
- 2) leksik mahoratning tuzilishi muammosi
- 3) leksik malakalarning shakllanish bosqichlarini aniqlash muammosi.¹

Retseptiv tarzda nutq faoliyatini egallashda boshqacha yo'l ko'rsatiladi: yasalishi, ma'nosi, qo'llanishi va o'zlashtiriladi. Masalan, beshinchi sinf o'quvchisi (birinchi yil chet til o'qiyapti) muallim aytadigan nutq namunasini idrok etib tushunadi, tinglab tushungandan keyin o'zi aytadi(gapiradi).²

Retseptiv grammatik ko'nikmalarni hosil qilish paytida avallo, tanib olish so'ngra tushunish mashqlari bajariladi. Boshlang'ich davrda chet tildagi nutqni eshitish

¹ Дмитрусенко Инна Николаевна. Обучение иноязычной рецептивной лексики студентов психологических факультетов в процессе самостоятельного чтения.

² J.Jalolov "Chrt tilini o'qitish metodikasi", 37-bet

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Dec., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

qobiliyatini o‘stirishga katta e‘tibor beriladi. Tovushlarning farqiga borishning ahamiyati metodikada ishonchli dalillar bilan isbotlangan.³

Retseptiv nutq faoliyati- o‘qish va tinglashdan iborat. Talabalar, ilmiy tahlilchilar kabi qabul qiluvchilar toifasi uchun ma'lumotni qabul qilish va qayta ishlash jarayonida asosiy rol o'ynaydi, ularning kasbiy yoki amaliy faoliyati vizual va ma'lumotlar yordamida ma'lumot olish bilan bevosita bog'liq.

Zamonaviy ta'lim jarayoni an'anaviylikni o'z ichiga oladi nazorat qilish usullari, masalan: so'rov shaklida joriy nazorat, mustaqil va nazorat ishlari, diktant. An'anaviy bilan bir qatorda nazorat turlari chet tilini o'rganish jarayonida qiziqish uyg'otadi bilimlarni nazorat qilishning til va noan'anaviy shakllari. Bularga himoya loyihalar, talabalarning mustaqil ishi, dars-bilim hisoboti, masofadan boshqarish, onlayn test kiradi.

Analitik va tanqidiy ko'nikmalarni baholash usullari

1. Xususiyatlar matritsasini aniqlash. Xususiyatlari bo'yicha- masalan, plakatga qarang. bu haqda qanday fikrdasiz? qaysi ijtimoiy tarmoq platformalaridan foydalanasiz? nima uchun ulardan foydalanasiz? ekran vaqtini cheklashga harakat qilyapsizmi? Nima uchun ?.

2. Sintez va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini baholash (Ko'nikma sintez va ijodiy fikrlash): O'qituvchi taklif qiladi talabalar filmdagi kadrlarga qarab, aytadilar fragment nima haqida bo'lishini taxmin qiladi. Shunday qilib, talabalar axborotni sintez qilish ko'nikmalarini o'rgatadi va o'qituvchi ushbu ko'nikmalarning rivojlanish darajasi haqida fikr oladi. Masalan, filmdan lavhalarni tomosha qiling. fragment nima ekanligini taxmin qilishga harakat qiling haqida film bo'ladi.

3. Rolli o‘yin. O'qituvchi ijobiy va aniqlashni taklif qiladi muayyan muammoning salbiy xususiyatlari, undash talabalarni o'quv holatini har tomonlama tahlil qilish. Olingan natijalar o'qituvchiga baholash imkonini beradi talabalarning xabardorlik darajasi va, umumlashtirish va e'lon qilish natijalar, muhokamani tashkil qilish. Masalan, Bitta vazifani tanlang. Guruhlarda yoki juftlikda ishlash. Sizningcha,

^{3 3} J.Jalolov “Chrt tilini o‘qitish metodikasi”, 193-bet

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Dec., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Islaning otasi qiziga nima dedi? o'rtasida dialog tuzing ota va Isla, rollarni tayinlang va filmdagi sahnani ijro eting.⁴

Chet tilini o'rgatishda nazorat jarayoni ta'lim faoliyati davomida erishilgan natijalarni tekshirish hisoblanadi. Baho har bir fan yutuqlari bo'yicha bosqichma-bosqich baholashni o'z ichiga oladi turli chet tili kompetensiyalarini o'zlashtirish bosqichlari hisoblanadi.

Ta'lim natijalarini monitoring qilish kamchiliklarni aniqlashni o'z ichiga oladi, bilim bo'shliqlarini chuqurroq tushunishga e'tibor qaratish, Har xil turdagi nazorat va joriy baholash turlaridan foydalangan holda ta'lim natijalarini monitoring qilish shuningdek, jarayonda talabalarning motivatsiyasini baholash til o'rganish doirasida ta'lim jarayonini rivojlanishiga sabab bo'ladi. Talabalarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishga yondashuv Ta'lim natijalarini monitoring qilish talablari o'zgardi. Zamonaviy talablar tamoyillarga mos kelishi kerak ob'ektivlik, muntazamlik va tabaqalashtirilgan yondashuvni nazorat qilish ob'ektlari.ta'minlaydi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Дмитрусенко Инна Николаевна. Обучение иноязычной рецептивной лексике студентов психологических факультетов в процессе самостоятельного чтения.2020
- 2.J. Jalolov "Chrt tilini o'qitish metodikasi".2012
3. Канайкина И.С., Современные методы оценивания результатов обучения английскому языку,2022
- 4.Начарова Л.А. Способы чтения и показатели их оценивания в современной начальной школе. ФГБОУ ВО «Кубанский государственный университет».

⁴ Канайкина И.С., Современные методы оценивания результатов обучения английскому языку,2022

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Dec., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Respublika	O‘zbekiston
Viloyat, shahar	Toshkent shahri
Familiya	Raximova
Ism	Shaxribonu
Otasining ismi	Mirzaxitovna
Ilmiy daraja	doktorant
Ilmiy unvon	-
Ish joyi	O‘zDJTU 1- bosqich tayanch doktoranti
Telefon raqami	+998971315773
Elektron pochta raqami	Shaxribonuraximova8@gmail.com
Yo‘nalish(sho‘ba)	1. Arab tilini o‘rganish:muammolar va yechimlar
Maqola mavzusi	

E- Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E-CONFERENCE
SERIES